

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kilpailuneuvostosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kilpailuneuvostosta, joka korvaisi nykyisen samannimisen lain. Esityksen tarkoituksena on uudistaa kilpailuneuvoston asema vastaamaan paremmin kilpailuasioiden lainkäytölle asettamia vaatimuksia. Kilpailuneuvoston tehtävänä on käsitellä ja ratkaista sille kilpailunrajoituksista annetun lain mukaan kuuluvat asiat, joita ovat kiellettyjen kilpailunrajoitusten rikkomisesta määrättävät seuraamusmaksut, päätökset esityksiin muiden kilpailunrajoitusten vahingol-

listen vaikutusten poistamiseksi sekä eräät mainitun lain nojalla ratkaistavat poikkeuslupahakemukset. Uudistettu kilpailuneuvosto ehdotetaan säilytettäväksi kauppa- ja teollisuusministeriön yhteydessä.

Esitys liittyy samanaikaisesti toteutettavaksi tarkoitettuun kilpailunrajoituksia koskevan lainsäädännön uudistamiseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	3. Riippuvuus muista esityksistä	5
1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	3	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	5
1.1. Nykyinen tilanne ja muutoksen syyt	3	1. Lakiehdotus	5
1.2. Asian valmistelu	4	2. Voimaantulo	7
2. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset	4	LAKITEKSTI	8

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

1.1. Nykyinen tilanne ja muutoksen syyt

Voimassa olevat säännökset kilpailuneuvostosta sisältyvät kilpailuneuvostosta annettuun lakiin (715/88). Kilpailuneuvosto toimii kauppa- ja teollisuusministeriön yhteydessä.

Kilpailuneuvostossa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja seitsemän muuta jäsentä sekä kaksi lisäjäsentä ja lisäjäsenten varajäsenet, jotka kaikki ovat sivutoimisia ja jotka valtioneuvosto määrää kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Puheenjohtajalta ja varapuheenjohtajalta vaaditaan, että he ovat suorittaneet oikeustieteen kandidaatin tutkinnon ja ovat perehtyneitä tuomarin tehtäviin. Lisäksi heiltä sekä yhdeltä muulta kilpailuneuvoston jäseneltä edellytetään, että heidän ei voida katsoa nimenomaisesti edustavan yrittäjiä, kuluttajia tai palkansaajia. Muista jäsenistä kolmen tulee olla sellaisia henkilöitä, jotka tuntevat erityisesti kuluttajien ja palkansaajien olosuhteita. Vastaavasti kolmen tulee olla erityisesti perehtyneitä elinkeinonharjoittajien olosuhteisiin. Edelleen toiselta lisäjäseneltä ja hänen varajäseneltään edellytetään, että he ovat perehtyneet erityisesti pankkitoimintaan. Toisen lisäjäsenen ja hänen varajäsenensä tulee olla perehtyneitä erityisesti vakuutustoimintaan. Kilpailuneuvoston kokoonpanossa on näin ollen otettu huomioon eräänlainen intressiedustus, joskin samalla on korostettu kilpailuneuvoston jäsenen ja lisäjäsenten toimivan virkamiehen vastuulla.

Kilpailuneuvoston käsiteltäviä asioita ovat nykyisin kilpailunrajoituksista annetun lain (709/88) nojalla tehdyt esitykset kilpailunrajotusten vahingollisten vaikutusten poistamisesta ja hakemukset laissa tarkoitetuista kielletyistä kilpailunrajoituksista poikkeamiseksi.

Kilpailunrajoituksista annetun lain 7 §:ssä määritellään, milloin kilpailunrajoituksella katsotaan olevan vahingollisia vaikutuksia. Tällaisten vaikutusten poistamiseksi voidaan ryhtyä neuvotteluun. Neuvotteluesityksen saavuttua kilpailuneuvostoon on neuvoston puheenjohtajan ensin suoritettava esikäsittely, mikäli puheenjohtaja ei esitä neuvostolle esityksen jättämistä tutkimatta tai hylkäämistä heti perusteettomana. Esikäsittelyn jälkeen kilpailu-

neuvosto tutkii, onko kilpailunrajoituksella laissa tarkoitettuja vahingollisia vaikutuksia. Tästä tehdään nimenomainen päätös, minkä jälkeen kilpailuneuvoston vasta tulee ryhtyä asianosaisten kanssa neuvotteluun kilpailunrajoituksen vahingollisten vaikutusten poistamiseksi.

Milloin neuvottelu kilpailuneuvostossa ei ole johtanut kilpailunrajoituksen vahingollisten vaikutusten poistamiseen, kilpailuneuvosto voi kieltää kilpailua rajoittavan järjestelyn soveltamisen, velvoittaa hyödykkeiden toimittamiseen tai määrätä laissa säädettyin edellytyksin enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan määräävässä markkina-asemassa olevan elinkeinonharjoittajan osalta myös hyödykkeiden hinnoista tai vastikkeista. Tällaisten kieltojen, veloitteiden tai määräysten noudattamisen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakkoja. Kilpailuneuvosto voi myös sen käsittelemisissä asioissa kehottaa asianosaista saapumaan neuvoston istuntoon ja velvoittaa tämän esittämään liikekirjeenvaihtonsa, kirjanpitoonsa, pöytäkirjansa sekä muut kilpailunrajoitusta selventävät asiakirjat. Tällainen velvoite voidaan asettaa sakon uhalla.

Kilpailuneuvosto on päätösvaltainen, kun siinä on läsnä puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään neljä muuta jäsentä. Käsiteltäessä pääasiassa pankkitoiminnan alaan kuuluvaa kilpailunrajoitusta asian käsittelyyn osallistuu erityisesti pankkitoimintaa tunteva lisäjäsen. Vastaavasti käsiteltäessä pääasiassa vakuutustoiminnan alaan kuuluvaa kilpailunrajoitusta asian käsittelyyn osallistuu erityisesti vakuutustoimintaa tunteva lisäjäsen. Kysymyksen siitä, kuuluuko asia pääasiallisesti pankkitoimintaan tai vakuutustoimintaan alaan, kilpailuneuvosto ratkaisee ilman lisäjäseniä.

Kilpailuneuvoston käsiteltävänä on ollut aikaisemman taloudellisen kilpailun edistämistä annetun lain (423/73) ajalta kaikkiaan 13 tapausta sekä nykyisen kilpailunrajoituksista annetun lain soveltamisajalta yksi asia, joka koski erään alan tukkuliikkeiden yhteisiä hinnoittelukertoimia. Huolimatta asioiden vähäisestä määrästä, kilpailuneuvoston päätöksillä on ollut laajempaa merkitystä käytännön ohjeena. Kilpailuneuvostokäsittelyyn joutumalla on myös ennaltaehkäisevää merkitystä siinä, että asianomaiset pyrkivät pääsemään sovintoon jo menettelyn alkuvaiheessa. Neu-

votteluja kilpailunrajoitusten vahingollisten vaikutusten poistamiseksi on voitu käydä sekä kilpailuvirastossa että kilpailuneuvostossa. Kilpailuneuvosto on siten ollut luonteeltaan sekä neuvottelu- että lainkäyttöviranomainen kilpailuasioissa.

Nykyisen kilpailunrajoituksista annetun lain kaikkia keinoja ei ole vielä voitu soveltaa käytäntöön. Tästä huolimatta voidaan saatujen kokemusten pohjalta arvioida kilpailunrajoituksista annetun lain osoittautuneen perusteiltaan toimivaksi ja antavan pohjaa tuleville uudistuksille.

Esitykseen uudeksi kilpailunrajoituksia koskevaisi laiksi sisältyvät muun muassa ehdotukset kieltojen lisäämiseksi laissa ja seuraamusjärjestelmän uudistamiseksi siten, että nykyisten rikosoikeudellisten rangaistusten asemesta käytettäisiin kieltojen rikkomistapauksissa hallinto-oikeudellisia seuraamusmaksuja. Maksut määräisi kilpailuneuvosto kilpailuviraston esityksestä. Tämä edellyttää kilpailuneuvoston aseman kehittämistä entistä selvemmin lainkäyttöelimeksi.

Toinen kilpailuneuvostoa koskeva uudistusehdotus liittyy muiden kuin kiellettyjen kilpailunrajoitusten vahingollisten vaikutusten poistamista koskevaan neuvottelujärjestelmään. Ehdotettu luopuminen neuvottelusta kilpailuneuvostossa korostaisi kilpailuneuvoston asemaa lainkäyttöviranomaisena. Kilpailuneuvosto antaisi asianosaisia kuultuaan välittömästi päätöksen esitykseen. Tämä ei poistaisi mahdollisuutta päätyä sovintoon asian käsitteilyn aikana, mutta nopeuttaisi huomattavasti päätöksentekoa.

Lakiehdotuksessa säädettäisiin aikaisempaan tapaan myös kilpailuneuvoston toimivallasta ja järjestysmuodosta, kilpailunrajoituksia koskevaa lakia yksityiskohtaisemmin asian käsitteystä kilpailuneuvostossa sekä kilpailuneuvoston päätöksiä ja kilpailuneuvoston jäsenten asemaa ja vastuuta koskevista seikoista.

1.2. Asian valmistelu

Asiaa on valmistellut kauppa- ja teollisuusministeriön 21 päivänä toukokuuta 1990 asettama kilpailulainsäädännön tarkistamistyöryhmä, joka on kilpailulainsäädännön uudistamisehdotuksia valmistellessaan ottanut työnsä lähtökohtina huomioon sekä nykyisestä lainsä-

dännöstä saadut kokemukset että Euroopan taloudellisen integraation kilpailulainsäädännön kehittämiseksi asettamat vaatimukset (komiteamietintö 1991:15).

Kansallista kilpailuasioden lainkäyttöjärjestelmäämme kehitettäessä on pyritty ennakoimaan myös mahdollisten tulevien kansainvälisten sopimusjärjestelyjen vaatimukset.

Työryhmän mietinnöstä on saatu lausunnot 38 viranomaiselta, järjestöltä tai yritykseltä. Kukaan lausunnonantajista ei ole vastustanut kilpailuneuvoston toiminnan kehittämistä ehdotetun suuntaisesti. Sen sijaan varsinkin kuluttajia ja palkansaajia edustavat järjestöt ovat todenneet, että kilpailuneuvostosta voitaisiin muodostaa muodollisetkin edellytykset täyttävä tuomioistuim, ja monet näistä järjestöistä ovat ehdottaneet harkittavaksi kilpailuasioden käsittelemistä markkinatuomioistuimessa. Useat lausunnonantajat ovat lisäksi pitäneet tärkeänä edustamansa alan asiantuntemusta kilpailuneuvoston jäseniä nimitettäessä, vaikka eivät varsinaisesti ole vastustaneetkaan intressiedustuksesta luopumista. Kilpailuneuvoston mahdollinen muodostaminen tuomioistuimeksi jätetään myöhempien selvitysten ja jatkovalmistelun varaan.

2. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Kilpailuneuvoston organisatorista asemaa kauppa- ja teollisuusministeriön yhteydessä ei ehdoteta muutettavaksi. Ehdotuksen mukaan tasavallan presidentti nimittäisi kilpailuneuvoston puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut jäsenet valtioneuvoston esityksestä. Samalla neuvoston kokoonpanossa ehdotetaan luovuttavaksi nykyisestä intressiedustuksesta.

Kilpailuneuvoston määrättäväksi tulisivat kilpailunrajoituksia koskevan lainsäädännön uudistamisen myötä myös kiellettyjen kilpailunrajoitusten rikkomisesta määrättävät hallinto-oikeudelliset seuraamusmaksut. Vaikka tällaisten asioiden lukumäärä ei muodostuisikaan suureksi, niillä olisi huomattavaa merkitystä paitsi asianosaisille myös yleiseltä kannalta säännöksiä sovellettaessa. Siten on kiinnitettävä erityistä huomiota oikeusturvan kannalta moitteettomaan ja asioiden tehokkaaseen käsitelyyn. Hallinnolliselta kannalta muutosta ei

kuitenkaan voida arvioida niin suureksi, että kilpailuneuvoston voimavaroja välittömästi tulisi lisätä. Kilpailuneuvoston puheenjohtaja ja jäsenet sekä sihteerit voisivat edelleen toimia sivutoimisina. Lakiin on nykyiseen tapaan ehdotettu otettavaksi mahdollisuus kilpailuneuvoston sopimuspalkkaisen puheenjohtajan viran perustamisesta. Tässä vaiheessa kilpailuneuvoston toiminnasta aiheutuva kustannusten lisääntyminen voidaan arvioida niin vähäiseksi, ettei muutoksella ole mainittavia valtion menoja lisääviä vaikutuksia.

3. Riippuvuus muista esityksistä

Tämän esityksen kanssa annetaan samanaikaisesti hallituksen esitykset laiksi kilpailunrajoituksista, laiksi kilpailuvirastosta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta ja esitys laeiksi vakuutusyhtiölain sekä talletuspankkien toiminnasta annetun lain muuttamisesta. Nämä esitykset muodostavat kokonaisuuden, joten ne tulisi käsitellä ja saattaa voimaan samanaikaisesti.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus

1 §. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin kilpailunrajoituksista annetun lain (/) säännöksiin, joiden mukaan kilpailuneuvosto käsittelee ja ratkaisee tuossa laissa tarkoitettut kiellettyjen kilpailunrajoitusten rikkomiseen liittyvät seuraamusmaksua koskevat asiat, esitykset muiden kilpailunrajoitusten vahingollisten vaikutusten poistamiseksi sekä ne kiellettyistä kilpailunrajoituksista poikkeamista koskevat asiat, joita koskevia hakemuksia kilpailuvirasto ei ole hyväksynyt ja jotka asianomaiset ovat saattaneet kilpailuneuvoston käsiteltäväksi.

Pykälän 2 momentin mukaan kilpailuneuvosto toimisi kauppaja teollisuusministeriön yhteydessä.

2 §. Pykälän 1 momentti koskee kilpailuneuvoston kokoonpanoa. Sen mukaan kilpailuneuvostossa olisi puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja seitsemän muuta jäsentä. Kaikki jäsenet olisivat nykyiseen tapaan sivutoimisia. Kaikki jäsenet nimittäisi tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Nimitysvallan siirtämisen tasavallan presidentille on katsottu nykyisestäään korostavan kilpailuneuvoston asemaa. Tarpeellisena ei myöskään ole pidetty lisäjäsenten määräämistä, kun pääasiassa pankki- tai vakuutustoiminnan alaan kuuluvia kilpailunrajoitustapauksia ei ole käytännössä tullut neuvoston ratkaistavaksi ja kun näiden alojen asiantuntemus voidaan kilpailuneuvoston toiminnassa turvata muutenkin.

Pykälän 2 momentissa nykyiseen tapaan ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuudesta perustaa kilpailuneuvostoon puheenjohtajan virka, joka voitaisiin määrätä myös sopimuspalkkaiseksi.

3 §. Pykälän mukaan kilpailuneuvoston puheenjohtajalta ja varapuheenjohtajalta vaadittaisiin nykyiseen tapaan oikeustieteen kandidaatin tutkinto sekä perehtyneisyys tuomarin tehtäviin. Muiden kilpailuneuvoston jäsenten osalta luovuttaisiin niin sanotusta intressiedustuksesta asettamalla nykyistä yleisemmin vaatimukseksi, että jäsenet olisi nimitettävä eri aloja tuntevista henkilöistä niin, että osa on perehtynyt kuluttajien ja osa elinkeinonharjoittajien olosuhteisiin. Tällöin olisi kiinnitettävä erityisesti huomiota asiantuntemukseen ja kilpailuneuvoston jäseniksi nimitettävien henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Jäseniä nimitettäessä olisi kiinnitettävä huomiota käytännössä siihen, että kilpailuneuvoston kokoonpanossa otetaan huomioon asiantuntemuksen turvaaminen elinkeinoelämän eri aloilta, myös pankki- ja vakuutustoimen aloilta. Neuvoston kokoonpanoa koskevia säännöksiä uudistettaessa on pyritty muutoinkin korostamaan sitä, että kilpailuneuvoston jäsenet toimisivat tuomarin vastuulla eivätkä toiminnassaan edustaisi erilaisia intressitahoja.

4 §. Pykälän 1 momentti koskee kilpailuneuvoston päätösvaltaisuutta. Ehdotus vastaa voimassa olevan lain sääntelyä, jonka mukaan kilpailuneuvosto on päätösvaltainen, kun läsnä on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vä-

hintaan neljä muuta jäsentä. Samoin pykälän 2 momentti on sisällöltään nykyisen lain mukainen. Ehdotuksen mukaan kilpailuneuvoston puheenjohtaja voisi neuvoston määräämissä rajoissa käsitellä ja ratkaista merkitykseltään vähäiset asiat sekä ryhtyä asioissa valmistele- viin toimenpiteisiin.

5 §. Pykälän mukaan kilpailuneuvostossa käsiteltävät asiat valmistelisi ja esittelisi nykyiseen tapaan kilpailuneuvoston sihteeri. Sihteerin kelpoisuusehdosta säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

6 §. Säännökset asioiden saattamisesta kilpailuneuvoston ratkaistavaksi sisältyisivät kilpailunrajoituksista annettuun lakiin. Tässä laissa säädettäisiin kilpailuneuvoston tehtävistä esityksistä määrättäviksi maksuseuraamuksiksi silloin, kun kiellettyjä kilpailunrajoituksia on rikottu, sekä muiden kilpailunrajoitusten vahingollisten vaikutusten poistamiseksi tehtävistä esityksistä. Kaikki tällaiset esitykset olisi tehtävä kirjallisesti nykyiseen tapaan.

Kirjallista muotoa on edellytetty myös niiltä esityksiltä, jotka koskevat kielletystä kilpailunrajoituksesta poikkeamista tai myönnetyn poikkeuksen peruuttamista.

7 §. Kilpailunrajoituksista annetussa laissa säädettäisiin nykyiseen tapaan esikäsittelystä, jossa asia valmisteltaisiin puheenjohtajan johdolla niin, että se voidaan viipymättä ratkaista. Pykälässä säädettäisiin esikäsittelyn sisällöstä. Sen mukaan kilpailuneuvoston puheenjohtajan olisi varattava sille elinkeinonharjoittajalle tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymälle, jota esitys koskee, tilaisuus suullisesti tai kirjallisesti vastata esitykseen. Puheenjohtaja voisi edelleen esityksen johdosta kuulla myös sellaista elinkeinonharjoittajaa, johon kilpailunrajoitus kohdistuu. Esikäsittelyn tarkoituksena on edistää ja mahdollisuuksien mukaan myös nopeuttaa varsinaista menettelyä kilpailuneuvostossa. Käytännössä olisi siten edelleen mahdollista, että esikäsittelyn aikana päästäisiin osapuolia tyydyttävään ratkaisuun ilman, että asian käsittelyä on tarpeen jatkaa kilpailuneuvostossa. Esikäsittely voitaisiin päättää, vaikka asianosainen ei olisi antanut pyydettyä vastausta esityksen johdosta.

8 §. Pykälässä säädettäisiin kilpailuneuvoston mahdollisuuksista nykyiseen tapaan kehottaa asianosaista saapumaan neuvoston istuntoon ja velvoittaa tämä esittämään liikekirjeen- vaihtonsa, kirjanpitoonsa, pöytäkirjansa sekä muut kilpailunrajoitusta selventävät asiakirjat.

Teknisluonteiset ammattisalaisuudet ehdotetaan rajattavaksi esittämismenettelyllä ulkopuolelle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta velvoittaa asianosainen nykyiseen tapaan sakon uhalla antamaan edellä tarkoitettu asiakirjat tai saapumaan istuntoon. Samoin pykälän 3 momentti vastaisi nykyistä säännöstä asiantuntijoiden kuulemisesta ja asiantuntijalausuntojen hankkimisesta. Säännöksessä on pyritty korostamaan oikeusturvan kannalta moitteetonta menettelyä, minkä mukaisesti asianosaisille olisi tasapuolisesti varattava tilaisuus tutustua asiantuntijalausuntoihin ja olla läsnä asiantuntijoita kuultaessa.

9 §. Pykälä koskee menettelyä siinä tapauksessa, että neuvostossa ilmenee erimielisyyttä asian ratkaisemisesta. Päätökseksi tulisi enemmistön mielipide ja äänen mennessä tasan puheenjohtajan kannattama mielipide.

10 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan nykyisestä säännöksestä poiketen, että kilpailuneuvoston jäsenet toimisivat tuomarin vastuulla. Ehdotuksen tarkoituksena on turvata, että kilpailuneuvoston jäsenet olisivat toimikaute- naan tuomariin verrattavassa riippumattomassa asemassa. Samasta syystä on pykälän 2 momentissa viitattu soveltuvien osin tuomarin esteellisyysperusteisiin sekä 3 momentissa tuomarinvalan vannomista koskeviin yleisiin säännöksiin. Vala voitaisiin vannoa kilpailuneuvostossa tai yleisessä tuomioistuimessa, joita ovat sekä yleiset riita- ja rikosasioiden tuomioistui- met että yleiset hallintotuomioistuimet.

11 §. Pykälässä ehdotetaan kilpailuneuvoston puheenjohtajan ja jäsenten sekä sihteerin virkasyytepaikaksi Helsingin hovioikeus.

12 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan nykyiseen tapaan, että kilpailuneuvoston istunnot olisivat pääsääntöisesti yleisöltä suljettuja. Neuvosto voisi määrätä asian käsittelyn kuitenkin julkiseksi, mikä antaa mahdollisuuksia myös julkisen käsittelyn lisäämiselle. Vastaa- vasti pykälän 2 momentissa ehdotetaan nykyiseen tapaan, että kilpailuneuvoston päätökset olisivat pääsääntöisesti julkisia. Kilpailuneu- vosto voisi kuitenkin erityisistä syistä päättää päätöksen kokonaan tai osaksi salassa pidettäväksi. Samoin olisi nykyiseen tapaan neuvoston antama päätös määrättävä salaiseksi siltä osin kuin se sisältää liike- tai ammattisalaisuutta koskevia tietoja. Nykyiseen tapaan 3 momen- tissa ehdotetaan, etteivät kilpailuneuvoston

asiakirjat olisi julkisia, ellei neuvosto toisin päättä.

13 §. Tarkempia määräyksiä lain täytäntöönpanosta annettaisiin nykyiseen tapaan asetuksella, kuten säännökset kilpailuneuvoston sihteerin kelpoisuusehdoista sekä kilpailuneuvoston kirjaamosta ja avustavasta henkilöstöstä.

2. Voimaantulo

Laki kilpailuneuvostosta ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

kilpailuneuvostosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Toimivalta ja järjestysmuoto

1 §

Kilpailuneuvosto käsittelee ja ratkaisee sille kilpailunrajoituksista annetun lain (/) mukaan kuuluvat asiat.

Kilpailuneuvosto toimii kauppa- ja teollisuusministeriön yhteydessä.

2 §

Kilpailuneuvostossa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja seitsemän muuta jäsentä, jotka kaikki ovat sivutoimisia ja jotka tasavallan presidentti nimittää valtioneuvoston esityksestä kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Kilpailuneuvostoon voidaan perustaa puheenjohtajan virka, joka voidaan määrätä myös sopimuspalkkaiseksi.

3 §

Kilpailuneuvoston puheenjohtajalta ja varapuheenjohtajalta vaaditaan, että he ovat suorittaneet oikeustieteen kandidaatin tutkinnon ja ovat perehtyneitä tuomarin tehtäviin. Muut kilpailuneuvoston jäsenet on nimitettävä elinkeinotoiminnan eri aloja tuntevista henkilöistä niin, että osa on perehtynyt kuluttajien ja osa elinkeinonharjoittajien olosuhteisiin.

4 §

Kilpailuneuvosto on päätösvaltainen, kun läsnä on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään neljä muuta jäsentä.

Puheenjohtaja voi kilpailuneuvoston puolesta käsitellä ja ratkaista kilpailuneuvoston määrittämissä rajoissa merkitykseltään vähäiset asiat sekä ryhtyä asioissa valmisteleviin toimenpiteisiin.

5 §

Kilpailuneuvostossa on sihteeri, joka valmis-

telee ja esittelee kilpailuneuvostossa käsiteltävät asiat.

2 luku

Asian käsittely

6 §

Kilpailunrajoitusta koskeva asia kilpailuneuvostossa tulee vireille kilpailunrajoituksista annetun lain 7 tai 12—14 §:ssä tarkoitetulla esityksellä. Esitys on tehtävä kirjallisesti. Kiellelystä kilpailunrajoituksesta poikkeamista tai myönnetyn poikkeuksen peruuttamista koskevat kilpailunrajoituksista annetun lain 19 §:ssä tarkoitetut asiat tulevat samoin vireille kirjallisesta esityksestä.

7 §

Kilpailunrajoituksista annetun lain 15 §:ssä tarkoitetussa esikäsittelyssä on kilpailuneuvoston puheenjohtajan varattava sille elinkeinonharjoittajalle tai elinkeinonharjoittajien yhteisliittymälle, jota esitys koskee, tilaisuus suullisesti tai kirjallisesti vastata esitykseen. Puheenjohtaja voi kuulla esityksen johdosta elinkeinonharjoittajaa, johon kilpailunrajoitus kohdistuu. Esikäsittely voidaan päättää, vaikka asianosainen ei olisi antanut pyydettyä vastausta esityksen johdosta.

8 §

Kilpailuneuvosto voi kehottaa asianosaista saapumaan neuvoston istuntoon ja velvoittaa tämän esittämään liikekirjeenvaihtonsa, kirjanpitoa, pöytäkirjansa sekä muut kilpailunrajoitusta selventävät asiakirjat. Asiakirjojen esittämisvelvollisuus ei koske teknisluonteisia ammattisalaisuuksia.

Milloin 1 momentissa tarkoitettua asiakirjojen esittämisvelvollisuutta ei täytetä tai asianosainen jää ilman laillista estettä saapumatta kilpailuneuvoston istuntoon, asianosainen voidaan sakon uhalla velvoittaa antamaan mainittu asiakirjat tai saapumaan istuntoon.

Kilpailuneuvosto voi kuulla asiantuntijoita ja hankkia asiantuntijalausuntoja. Asiantuntijalle suoritetaan valtion varoista kilpailuneuvoston määräämä palkkio. Asianosaisille tulee varata tilaisuus olla läsnä asiantuntijaa kuultaessa. Mikäli kilpailuneuvosto on saanut kirjallisen asiantuntijalausunnon, on asianosaisille varattava tilaisuus tutustua siihen.

9 §

Kilpailuneuvoston päätökseksi tulee enemmistön mielipide. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee puheenjohtajan kannattama mielipide.

3 luku

Erinäisiä säännöksiä

10 §

Kilpailuneuvoston jäsenet toimivat tuomarin vastuulla.

Kilpailuneuvoston jäsenen samoin kuin sihteerin esteellisyydestä on soveltuvin osin voimassa, mitä tuomarin esteellisyydestä säädetään.

Kilpailuneuvoston puheenjohtajan ja jäsenen on vannottava tuomarinvala, jollei hän aikaisemmin ole sitä tehnyt. Vala vannotaan kilpailuneuvostossa tai yleisessä tuomioistuimessa.

11 §

Kilpailuneuvoston puheenjohtajaa ja jäsentä

sekä sihteerää syytetään virkarikoksesta Helsingin hovioikeudessa.

12 §

Kilpailuneuvosto käsittelee asiat suljetuin ovin, jollei neuvosto määrää asian käsittelyä julkiseksi.

Kilpailuneuvoston päätökset ovat julkisia, jollei neuvosto niitä erityisestä syytä päättää kokonaan tai osaksi salassa pidettäväksi. Päätös on määrättävä salassa pidettäväksi siltä osin kuin se sisältää liike- tai ammatillisaisuutta koskevia tietoja.

Kilpailuneuvoston asiakirjat eivät ole julkisia, ellei neuvosto toisin päättää. Asianosainen ja elinkeinonharjoittaja, johon kilpailunrajoitus kohdistuu, on kuitenkin oikeutettu tutustumaan kilpailuneuvoston asiakirjoihin siltä osin kuin ne eivät sisällä toisen liike- tai ammatillisuuksia.

13 §

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

14 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tällä lailla kumotaan kilpailuneuvostosta 29 päivänä heinäkuuta 1988 annettu laki (715/88).

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Pertti Salolainen

